

Stražar pravi: "Prišlo bo jutro, četudi je noč!" (Iz 21,12)

Kristjani pred novo križarsko vojno?

Ne vem, kako je z vami, a zase vem, da sem potreboval ogromno časa, da sem začel razumevati, da človek, ki se z menoj v čem ne strinja, ni nujno moj nasprotnik. Da je morda moj sodelavec, morda tisti, ki mi pomaga rasti, morda tisti, ki mi čisti pot k resnici. Vem tudi, da bo preteklo še mnogo časa in mojih notranjih moči, preden bom to tudi ozavestil tako trdno, da bo to brez notranjih bojov, ali je to res ali ne, postalo moje prepričanje. Opažam pa, da pri tem nisem edini. Da gre za nekakšno bolezen slovenskega kristjana, ki je verjetno zrasla na pogorišču zgodovine, danes pa ima izvrstne pogoje, da se lahko brezmejno krepí. Ni treba veliko besed, da bi to dokazal. Dovolj je pogledati v časopise ali na splet in že bomo – ob vsaki malce bolj žgoči temi – pričeli t. i. kulturnega boja. Hudo je predvsem to, da smo ga sprejeli za svojega, kot del svojega vsakdana, in to tako zelo, da izgleda že skoraj nujno, da se moramo ob vsaki razpravi postaviti na eno ali drugo stran in pripasti eni ali drugi vojski ter se tako torej poistovetiti z "belo" ali "rdečo" stranjo. Naj gre za domobrance ali partizane, Janšo ali Kučana, Rodeta ali Urana, vedno je enako. To, po čemer eni udrihajo, drugi vrnejo z enako ali večjo mero in tako gre iz dneva v dan, iz novice v novico, iz pogovora v pogovor. Razmišljam, da gre pri vsem skupaj ne toliko za to, da bi res prišli do resnice, temveč, da bi oboji krepili svojo malce omajano identiteto. Razumete? Napadamo komuniste in liberalce, da bi dokazali, da nismo "njihovi", ker nikoli nismo spadali k "njim", in to delamo zato, ker pravzaprav ne vemo, kdo smo. Oziroma kdo želimo biti. Ne gre za to,

kakšno mnenje imajo, temveč za to, da sem proti njemu. Gre za nekakšen nadomestek identitete. Anti-identiteta. Se pravi: ne, kdo sem, ampak, kdo nisem. Dobro, dejstvo je, da je v Sloveniji prisotna velika alergija na kristjane in na Cerkev. A dejstvo je tudi, da tudi kristjani na napade velikokrat odgovarjamo na prav enak način, kot smo bili napadeni. Po navadi gre za obračunavanje s preteklostjo, dvoiličnostjo, hinavščino in vsesplošnim obmetavanjem z grehí. Cilj je samo eden: čim bolj ogrditi nasprotnika in mu dokazati ne samo to, da se moti, temveč, da nikdar v ničemer ne bo imel prav. Zakaj to počnemo? Nam je kdo stopil na žulj? Ali pa smo prvič vendarle začutili zahtevnost evangelija? Zahtevnost "drugega lica", zahtevnost preseganja človeških meril, starih zakonov á la "zob za zob" in odpuščanja? Se je morda to zgodilo, ker škriplje v naši identiteti, v našem krščanstvu, ki ostaja krščanstvo na papirju, ne v življenju? Ker bi zahtevalo korenite spremembe našega mišljenja, recimo takšne, ki bi vključevale preokrenitev s tega, kar smo vajeni, na to, kar bi morali biti?

Poleg tega je boj tudi veliko lažja pot. Veliko lažja od poslušanja, veliko lažja od pogovora. Vsaj na zunaj tudi veliko bolj učinkovita. Seveda, vajeni smo, da se s potrpežljivim čakanjem in prigovarjanjem bolj malo doseže. Da je treba stvari zaostri, ker te sicer nihče ne jemlje resno in ti ne posveča pozornosti.

bolj Božji? Da se tudi v svojem krščanstvu postavimo na okope in streljamo z vsemi topovi? Razmišljam o identiteti kristjana v sodobni družbi. In gledam kričeče preroke, ki so grajali Izrael, pa na stotine mučencev, ki so molče stali na grmadah, na desetine tistih, ki so si upali povzdigniti glas in obsoditi krivice, ter množice svetih mož in žena, ki so z molitvijo v samoti preoblikovali svet. Gledam in vidim, da je toliko različnih metod, ki se zedinjajo v tem, da niso nasilne. Niti besedno nasilne. Razlog je preprost. Njihovo izhodišče in središče je Jezus Kristus, orodje pa evangelij: "Moje kraljestvo ni od tega sveta. Ko bi bilo moje kraljestvo od tega sveta, bi se moji služabniki bojevali, da ne bi bil izročen Judom, toda moje kraljestvo ni od tod". (Jn 18,36) Gre za drugačno logiko, za drugačno "vojsko", kot so tiste po svetu, tudi tiste, ki se borijo proti kristjanom. Gre za pričevalce, ne vojake; za učence, ne za učitelje. "Bog si je izbral tisto, kar je v očeh sveta slabo, da bi osramotil modre. Bog si je izbral tisto, kar je v očeh sveta slabotno, da bi osramotil tisto, kar je močno". (1 Kor 1,27) Taka "strategija" kristjanov, Cerkve, ne more biti napad ali obramba, niti ne opozicija ali koalicija, temveč prisotnost. Preprosta prisotnost s svojo identiteto, ki je evangelij. Da kristjani tako nismo nikomur trn v peti, temveč led za opečeno kožo in ogenj za zmrznjene roke. Drugačni, ne nasprotniki. Saj delamo in se borimo za človeka, kajne?

Marko Rijavec

Toda sprašujem se, ali je boj res lahko krščanski odgovor, ali je vojna, četudi v obrambi, res lahko pristno krščansko oznanilo, je boj to, kar bo naredilo svet

Ljudi moramo naučiti kritično razmišljati

Hči stalnega diakona hodi na pijačo s komunisti

"Tudi komunisti lahko delajo dobra dela" in "če jaz pridem v cerkev, se le-ta podre", so izjave, s katerimi se spopadam zadnje čase. Prva je izjava prijatelja iz katoliških krogov, druga pa pripada znancu, ki se mi je uvodoma predstavil kot komunist. Obe izjavi sta le zrcalo predsodkov, ki jih imata ena in druga stran. Zadnja izjava je nesmiselna, ker je naša krajevna cerkev postavljena na dobrih temeljih. Povem pa tudi, da komunisti ne hodijo okrog z lopato in razbijajo škatle ter so pripravljeni pomagati. Seveda odvisno od vsakega posameznika, tako kot v Cerkvi. Za te predsodke pa je krivo predvsem neznanje. Lep primer je miselnost, ki prevladuje v Sloveniji: "Če voliš za leve, si komunist in ne maraš tistih, ki hodijo k maši". Sama se rada pogovorim s prijatelji komunisti in nikoli nisem občutila sovraštva. Izhajam iz katoliške družine in sem od malega vzgajana v veri. S prijatelji se večkrat nasmejimo, ko se moje dogodivščine začnejo z "Je bilo enih par

duhovnikov" ali pa "Je rekel škof, da". Včasih me zbadajo na ta račun, ampak njihovo hudomušnost sprejemam in se z njimi nasmejim. Konec koncev, to res ni najbolj navadna stvar. In kaj drugo bi se

"Vse je odvisno od tega, ali se bomo osredotočili na stvari, ki nas delijo, ali pa na skupne vrednote in tako skupaj gradili družbo."

spodobilo za hčer katehistinje in stalnega diakona, kot da nadaljuje svoj študij na teologiji ali na katoliškem inštitutu. Jaz pa

sem se odločila za Fakulteto za družbene vede (FDV) oziroma, kot pogosto slišim od bratov vernikov, FSPN. To navadno pride z izrazito zaničljivim prizvokom ali izdih obupa "Pa iz tako verne družine" in "Joj, kaj ti bodo tam naredili". In po enem letu "tam" sem še vedno živa. Na začetku ni bilo najlažje. Ko je sošolec prvi teden razložil, kako bi pobil prvo pedofile, potem pa še duhovnike, sem bila zgrožena. Takrat sem ostala tiho in razmišljala o svetlobnih letih razlike med temi nazori in ideologijo, s katero sem odrasla. Nisem vedela, kako se s tem spopasti. Mislila sem, da sem prišla na povsem nov planet. Moj strah se je nadaljeval ob predmetih, ki so zahtevali (pred) znanje zgodovine. Sama sem hodila na škofijsko gimnazijo in ob ponavljanju zgodovine na FDV se mi je včasih zdelo, da sta se v preteklosti vrteli dve zemlji. Od male šole naprej hodim k verouku in srednjo šolo sem nadaljevala na škofijski gimnaziji, pa nisem imela dovolj znanja, da se spopadem s tem. Ob pomoči prijatelja, staršev in župnika sem se v enem letu naučila več 'uporabnih' stvari o naši veri, kot v 12 letih katoliške vzgoje. Sčasoma sem se opogumila in sedaj na glas povem, da je naš župnik moj dobri prijatelj, da je moj tata stalni diakon in da vsako nedeljo grem k maši. Sedaj brez problema stopam v dialog

s sodobnimi pionirčki. Mislim, da je pomembna pomanjkljivost katoliške vzgoje ravno to, da nas ne nauči sobivati z "zunanjim" svetom. Tako se že od malega držimo zase in odraščamo v katoliških institucijah. To ne bi bila težava, če bi mladi vedeli, kako nadaljevati življenje zunaj njih. Tehnologija se spreminja in družba se spreminja z njo. Ljudem je postreženo vse več informacij in zlasti na Slovenskem se govori o krizi Cerkve in redno na dan prihajajo morebiti resnične zgodbe, ki črniyo podobo Cerkve. Ljudje vsrkavajo vsebine in želijo vedeti več, hkrati pa stvari ne razumejo in posledično nasedajo medijem. In mislim, da je to velika napaka katoliške vzgoje, saj ljudi moramo naučiti kritično razmišljati in biti pogumni. To pa lahko dosežemo tedaj, ko bodo imeli dovolj znanja. Takrat bomo lahko šli v svet in se 'spopadli' z ljudmi. Ko pa prisluhnemo še 'drugi strani', bomo ugotovili, da spopad ni potreben. In mogoče je propadanje vzporednih institucij zgolj trdna roka Očeta, ki svoje otroke prisili, da odidejo iz varnega zavetja matere Cerkve in se naučijo živeti z drugimi. Osebnost se 'na pijačah' z "levimi" kolegi veliko naučim in pogovori z njimi me obogatijo. Spoznavam, da ideologiji nista izključujoči in lahko mirno sobivata. Pomemben element obeh je socialna pravičnost, ki ima v Cerkvi dolgo zgodovino, in ne nazadnje obeležujemo leto socialne pravičnosti. Je pa res, da lahko potegnemo vzporednico tudi pri nedoslednem izvajanju nauka in mnogih napakah, ki jih je storil človek na eni in na drugi strani. Vse je odvisno od tega, ali se bomo osredotočili na stvari, ki nas delijo, ali pa na skupne vrednote in tako skupaj gradili družbo.

Marija Busija

Cerkev v današnjem času

Ali hočemo biti po vsej sili moderni?

Pred kratkim so me v neki proti krščanstvu nastrojeni družbi vprašali, zakaj Cerkev Galileja ne razglaša za mučenca - saj je umrl, čeprav zaradi Cerkve, mučeniške smrti - za resnico. Moram reči, da nisem znal odgovoriti, ker ne poznam podrobnosti o tej zadevi. Morda kdo lahko o tej temi kaj napiše.

Potem je tu vprašanje celibata... Zakaj je za duhovnike obvezen, zakaj ni le na izbiro? Zakaj ima Cerkev pozlačene kelihe, slike... Zakaj tega ne prodamo in razdelimo revežem? In še in še vprašanj, ki so dodelana v nulo. Mnoga od teh vprašanj so vredna razmisleka in se jih žal izogibamo. Vedno pa se konča z Jezusovimi besedami "Moje kraljestvo ni od tega sveta". Ključno vprašanje se mi zato zdi interpretacija tega Jezusovega izreka. Kljub temu da so mnoge kritike upravičene, pa vidim ob vsem tem tudi nevarnost bega v spiritualizem, v krščanstvo, ki noče imeti nobenega opravka s politiko, z gospodarstvom, s šolstvom in kulturo. Zapiramo se v liturgijo, v pobožnosti in zakristije in se nismo sposobni vprašati, kaj pomeni biti kristjan v ekonomiji, v politiki... Je ta prisotnost res nekrščanska, hegemonistična? Kristjani res

hegemonistični liberalni ekonomiji, ki je temeljila na hazardu - bogatenju na račun raznih transakcij v končni fazi pa povzročila svetovno gospodarsko krizo, je sama počela isto. Posledica take drže je dvojnost: med mašo se topimo od pobožnosti, na delovnem mestu pa sledimo "strokovnosti", ki pa je žal pogosto v totalnem nasprotju z evangelijem. Je res hegemonija, če kristjani skušamo to dvojje poenotiti? Kaj pa, če je to služenje, opozarjanje na drugačnost, kot sam temu praviš? Kaj pa, če je na delu skrivnostna moč Boga, ki nekaterim ni všeč? Npr. zakaj se krščanski podjetniki ne bi smeli povezati med seboj, skrbeti za to, da bi v njihovih podjetjih proizvajali kakovostne izdelke, skrbeli za dobre odnose med zaposlenimi, vsak dan opoldne molili Angelovo češčenje, del dohodka namenili za misijonsko dejavnost...? Recimo, da se med seboj poveže 10.000 takih podjetij, ki financirajo tudi katoliški dnevnik in TV program, cerkvene šole... Je to dopustno ali ne? Je dopustno, da večina volivcev odloči, da se v nedeljo ne dela in je torej nedeljsko delo kaznivo? Nekdo, ki v nedeljo dela, ne bo kaznovan zato, ker ni kristjan, temveč zato, ker krši zakon. Je nesprejemljivo in nedemokratsko,

če se večina državljanov odloči, da bo na javnih prostorih (pošte, trgovine, banke, šole, bolnišnice...) visel križ? (primer Italije). Je še verska svoboda, če jim evropsko sodišče to prepove? Kaj potem demokracija sploh je? Ugotavljam, da je sedaj realnost povsem drugačna: kristjani nismo kristjani: v nedeljo se žagajo drva in vozijo traktorji; niti v katoliškem študentskem domu na stenah ni križev... Je to

zato, ker hočemo biti moderni, ker nočemo biti farizeji, ker hočemo iti naproti sodobnemu človeku?

Bogdan Vidmar

ne bi smeli presojati situacije in okoliščin, v kateri smo? Sam vidim problem ravno v tem, da tega ne počnemo. Npr. namesto da bi Cerkev na Slovenskem protestirala proti

Razmišljanje o pravih vrednotah

Kriza v denarnicah: priložnost za nov začetek

Varčevalni ukrepi, ki zadnje mesece pretresajo in vznemirjajo prebivalce stare celine, so zelo boleč način reševanja prezadolženih držav, ki s svojo bilančno sliko ogrožajo skupno valuto in morda celo mir v Evropi. Vsak na novo sprejet ukrep dodatno prizadene tiste, ki so bili že prej na socialnem repu družbe, mnogo manj pa tiste, ki se tako ali tako že dobesedno utapljajo v razkošju. Kako razumeti boleče reze v javnih storitvah in posledično višanje stroškov? Ali postajamo revna družba?

Pred časom sem prisluhnil grškemu intelektualcu, ki je s solznimi očmi pripovedoval o dramatičnih socialnih razmerah, ki ta trenutek vladajo v Grčiji. Zaradi varčevanja je mnogo ljudi ostalo brez službe, premoženja, strehe nad glavo in socialne varnosti, ostali pa so jim dolгови in zelo negotova prihodnost. Številni mladi v tej situaciji izgubijo še poslednji up v boljšo prihodnost in tamkajšnji mediji vsak dan poročajo o tragičnih samomorih. Grčija je postala sinonim za nesrečno zgodbo evropske širitve in skupne valute ter v sebi nosi dvojno sporočilo. Prvo je gotovo namenjeno "zahodni" družbi, kako nevarni so slabi krediti, ki so jih velike nemške in francoske banke parkirale ravno v Grčijo. Drugo pa grškim - in vsem drugim evropskim - volivcem, saj ni vseeno, kdo in kako upravlja državo, ki ima velike potenciale in številne neizkoriščene možnosti. In to sporočilo lahko apliciramo tudi doma.

Od kod je ta kriza? Kaj jo je rodilo? Najpogostejše slišimo odgovor, da "se je zgodila". Kriza ni nastala sama od sebe, ampak do nje je privedel niz dogodkov, ki so končno dosegli višek v jeseni 2008. Jasno je, da ni mogoče najti osebe, ki so objektivno odgovorne, in jih kaznovati, vendar se tudi ne moremo zadovoljiti z odgovorom, ki je v resnici izgovor, "kriv je sistem". Prepričan sem, da je v tem sistemu segment ali panoga, ki je bolj kriv od drugih, in zato bi bilo prav, da je vključen v varčevalne zakone in sorazmerno s kapitalno sposobnostjo nosi posledice ter prispeva k solidarnosti ureditvi in trajnostnemu razvoju.

Vsem je že postalo počasi jasno, da svet ne bo več tak, kot je bil, in poleg spremembe v retoriki moramo kot družba priti do spremembe v dojemanju etike in premoženja. Etike kot najvišjega vodila, ki je hkrati merilo za zakone in posledično za pravičnost. Nato pa sprememba v dojemanju premoženja. Biti premožen ni zlo, niti kaznivo dejanje, vprašanje pa je, kako smo do tega premoženja prišli. Izgovor, da je bilo vse pridobljeno po zakoniti poti, obenem pa horda odvratnikov v črnih aktovkah čaka, kako bo to izjavo ubrala, vsekakor kaže na to, da nekaj ni tako. Jasno je,

da premoženje, pridobljeno s finančnimi špekulacijami, ki so jih predhodno države uredile z zakoni, ni legalno. Zato smo spet na začetku: etika, ki izvira iz kolektivne zavesti in posameznikove vesti, da je nekaj narobe, mora biti zadnji in najvišji nadzor v življenju družbe.

Priti do take stopnje gotovo ni enostavno, družbena ureditev je usmerjena v kopičenje kapitala, ne vrednot, zato se tukaj začne izziv. Zakaj pa ne bi kopili znanja, namesto delnic? Prvi premik je sprememba fokusa in lestvice pomembnih reči v življenju. Na

"Bomo uspeli po tej krizi razumeti, da pravega bogastva nimamo v denarnici, ampak v glavi in v srcu?"

prvo mesto, namesto prestiža in bogastva, lahko postavimo znanje, inovativnost, srčnost in delavnost. Od tod do poštenosti in etike ni več daleč. Znanje je nova kategorija družbenega razvoja, ki vključuje v sebi pravično razdeljeno bogastvo, socialno solidarnost in gospodarsko aktivnost. Vse to lahko najdemo tudi v Svetem pismu, še bolj pa v blagih, ki jih Jezus izreče v govoru na gori in jih - ne po naključju - najdemo v evangeliju po Mateju, nekdanjem davčnem uradniku.

Če sem pošten, kot mlad človek, ki zasledujem perspektive v svoji prihodnosti, sem se v zadnjih letih že pošteno nasitil retorike o krizi, varčevanju, nenehni nevarnosti recesije, bližajočih se ekonomskih katastrofah ipd. Kako pa se ne bi, ko pa realno pogledamo, živimo v najbogatejšem delu sveta, kjer je vseh dobrin dovolj, le pravično jih moramo razporediti. In to ni samo naloga župnijske Karitas, ampak vsakega od nas. Tako Slovenija kot tudi Italija (in celotna EU) sta zelo bogati državi, članici elitnega kluba OECD, po indeksu človeškega razvoja pa se uvrščamo med najbolj razvite države sveta. Materialni pogoji so več kot zadostni, zato je čas, da našo družbo nadgradimo ravno z znanjem in vrednotami, da bomo lahko družbeno bogastvo uživali kot dobrino na vseh področjih. Nam bo uspelo po tej krizi razumeti, da pravega bogastva nimamo v denarnici, ampak v glavi in v srcu?

Aljoša Vodopivec

Zanimivosti iz filmskega sveta

John Wayne - Med filmsko in resnično podobo

Morda bo kdo dejal, kaj vlečem iz naftalina igralce, ki so pod rušo že več kot trideset let, ki so torej umrli, preden sem se sam sploh rodil. Vendar moram takoj na začetku povedati, da takšne izjave lahko da samo nekdo, čigar filmsko zanimanje se konča pri slovenski osamosvojitvi, če ni še bolj omejeno in ga zanimajo predvsem tiste filmske stvaritve, ki so nastale v zadnjih nekaj letih. Tako npr. velja, da si je veliko število ljudi različnih starosti ogledalo film 'Gran Torino', legendarnega Clint Eastwooda, marsikdo od teh gledalcev pa si verjetno ni ogledal tistih treh filmov pod taktirko Sergia Leoneja, kjer je legendarni Clint postal znan širšemu občinstvu, kakor mu najbrž tudi ime inšpektorja Harryja Callahana ne pove veliko. No, John Wayne (1907-1979) je takrat že bil filmska legenda. V petdesetletni karieri (1926-1976) je posnel kar 142 filmov, največ je bilo 'westernov', naslednja kategorija pa so bili vojni filmi. Seveda, posnel je tudi še drugačne vrste filmov, med katerimi je gotovo treba omeniti romantično dramo-komedijo 'The quiet man', a izjema bolj potrjuje pravilo, ki pa je to, da so naši očetje videli v Waynu ameriško moško

ikono, ki je predstavljala svet njihovih sanj, v katerega so se zatekali iz krute vsakdanje jugoslovanske resničnosti, v kateri so sami živeli. Sam sem Johna Waynea spoznal kot mlad navdušenec za 2. svetovno vojno v njegovih vojnih filmih in moram priznati, kako je ta markantna moška figura tudi mene še kako pritegnila. Skratka, govorimo o legendarnem igralcu, ki mu ni para in čigar filme bi moral pogledati vsak filmski navdušenec. Bomo pa sedaj iz legendarnega prešli v resnično. Pred kratkim sem namreč bral intervju z igralčevim vnukom, Matthewom Munozom (njegova mati je Waynova četrtorojenka Melinda), ki je - zanimivo - moj stanovski kolega, slušbuje pa v Kaliforniji. Pravi, kako so kot majhni hodili k dedu domov, kjer se je sam John Wayne z njimi zabaval in se igral, kar je povsem drugačna podoba od tiste, ki jo ima vtisnjeno večina ljudi. Še bolj zanimivo pa je nekaj drugega, kar nas še posebej duži z njim - bil je namreč naš brat po veri, kar potrjuje tudi njegov sin Patrick, poleg že omenjenega vnuka. Nekoliko pred smrtjo je namreč postal katoličan. Odločilno je na to vplivala njegova prva žena Josephine Saenz Wayne,

ki je imela dominikanske korenine, zato pa je tudi bila vneta katoličanka. Tudi svojega moža je vpeljala v katoliški svet. "Moj ded je bil stalno vpleten v katoliško dogajanje in pri zbiranju sredstev ter opazil, kako je splošno mnenje precej drugačno od

resnične podobe katoličanov", pravi duhovnik Munoz in dodaja, da je igralec tudi izredno cenil krščansko upanje. Pri spreobrnjenju v katoliško vero je ključno vlogo odigral panamski nadškof msgr. Tomas Clavel, s katerim sta bila velika prijatelja (Wayne je bil veliko v tej državi, kjer se je rodila njegova prva žena Josephine, in je prijateljaval s predsednikom Torrijosom). Veliko ga je ta cerkveni dostojanstvenik nagovarjal, nazadnje pa se je Wayne tudi odločil: "Prav. Pripravljen sem se dati krstiti in se spreobrniti v katoliško vero". Njegova družina je bila zelo vesela tega, da je prišel do vere in jim zapustil tudi to pričevanje. Sicer pa je veliki igralec pisal tudi pisma Bogu, za katera oče Munoz pravi: "Napisal je zelo lepe besede ljubezni do Boga, ki so bile kakor molitve. Bile

so to zelo preproste, hkrati pa tudi zelo globoke besede. Včasih smo na to njegovo preprostost gledali kot na nekaj naivnega, vendar pa mislim, da se je v njej skrivala globoka modrost".

Andrej Vončina

Okoljevarstveno prizadevanje - razumno in v službi človeka

Varovanje okolja – druga plat medalje

Treba je spregovoriti vsaj malo o eni od ideologij, ki ji podlegajo tudi v katoliških vrstah, to pa je ekologizem. Po propadu komunistične ideologije so na njeno mesto stopile druge, katerih privrženci pogosto samo zamenjajo barvo, ostajajo pa enako ali še bolj angažirani kot prej. Seveda je, kakor pri vsaki ideologiji, veliko reči, ki ne držijo. Stvari, ki niso razumne, je tu kar veliko, kakor nam lepo pove tudi eden od soustanoviteljev organizacije Greenpeace, Patrick Moore, v svoji knjigi "Razumni narovarstvenik" (L'Ambientalista ragionevole: Confessioni di un fuoriuscito da Greenpeace, Dalai editore, Milano 2011). Seveda se zavedam tistega opozorila, da je treba pri skescanji biti vselej pazljivi, saj kaj lahko gojijo tudi kake osebne zamere, vendar pa se zdi, da tu nekih velikih zamer ni, temveč je prišlo do idejnih razhajanj, tako da je Moore ustanovil svojo organizacijo – Greenspirit. Ta zanimivi možakar tako govori o tem, kako se splašča gojiti neko razumno varovanje narave, saj je tisto, ki ga zagovarja organizacija, katere soustanovitelj je, pa jo je zapustil (leta 1986), nevarno. Patrick Moore je

stično organizacijo. Prišlo je do razhajanj in dokončnega preloma, ko je Moore ustanovil svojo organizacijo, ki smo jo omenili, ki se zlasti ukvarja z informacijami in svetovanjem glede okoljskih tematik. Zakaj je zapustil Greenpeace? "Spremenil se je v protiznanstveno, protitehnološko, protiglobalizacijsko in protikapitalistično organizacijo. Z eno besedo – Greenpeace je postal protičloveški". Je bilo tako tudi na začetku? "Neka anarhična in radikalna komponenta je vedno obstajala, a je bila manjšinska, kakor seveda ni bil potreben noben doktorat, da bi se zavedali nevarnosti jedrskih poskusov in oboroževalne tekme. Ekološka problematika je prišla na vrsto kasneje, ko smo si vtepli v glavo, da bomo rešili kite iz rok sovjetskih in japonskih lovcev, ki so jih neusmiljeno lovili – tudi tu ni bilo treba neke univerzitetne izobrazbe, da bi videli, da je obvarovanje izginotja kitov nekaj dobrega. Del pacifistov in tistih proti jedrskim poskusom se s to izbiro ni strinjal, vendar pa je organizacija postala slavna ravno zaradi incidenta s sovjetskimi kitolovkami, v kratkem času pa so se pomnoži-

peace pa je pomenila svetovni sloves, poleg tega pa je za večino Američanov velik šok pomenila ugotovitev, da Sovjeti redno lovijo kite le nekaj kilometrov stran od njihove obale. Vsekakor je ta nemirna rast organizacijo vse bolj potiskala na radikalne, neracionalne in protičloveške pozicije".

Moore, ki je zrasel v gozdu, ki obdaja Vancouver, je velik ljubitelj dreves, ki jih ima za "največji obnovljivi energijski vir in odgovor na mnoge potrebe človeštva, tako energetskih kot gradbenih", ne prenaša ekologizma, ki je postal praznoverje brez nikakršne znanstvene podlage, ki v mnogih primerih celo goji sovraštvo do človeštva. Opozarja pred tveganjem, da bi nas "zeleni" lahko pahnili v "mračna stoletja z intelektualnega vidika". Govori celo o "zločinu proti človeštvu", ko je govor o genetsko modificiranih organizmih v kmetijstvu: "Vsako leto pol milijona otrok v svetu izgubi vid zaradi pomanjkanja vitamina A, 70% od teh umre. To je pokol, ki bi ga lahko tudi preprečili s plantažami genetsko modificiranih rastlin, ki pa jih zavirajo". Glede energije in razvoja Moore opozarja na nevarnost, da bi o vsem odločala klimatska politika. V tem tisti protičloveški pristop ekologističnih gibanj pride do svojega vrhunca: "Ljudje so del narave, lep in pozitiven del narave. To, da rast prebivalstva pomeni smrt narave, je daleč od resničnosti. Kakor je tudi popolnoma zgrešeno prepričanje, da rast porabe energije na posameznika škoduje okolju. Nasprotno, revščina je tista, ki ima velik vpliv na onesnaženost okolja. Zato je zelo pomembno, da omogočimo razvoj revnih dežel prek tehnoloških izboljšav". Začeti bi bilo treba prav v kmetijstvu, kjer je mehanizacija ključna za razvoj: "V nerazvitih družbah se kar 80% ljudi ukvarja s poljedelstvom, saj si morajo zagotoviti potrebno za preživetje dan za dnem, ne morejo pa se ukvarjati zaradi tega še s čim drugim, njihov standard pa ostaja vedno enak. Samo mehanizacija omogoča povečanje produktivnosti in sprostitev moči za druge zadeve. Tako ljudstva lahko izboljšajo svoje razmere. Ekologi pa želijo vsiliti samo biološko pridelavo, na ta način pa zavirajo razvoj". Ali se Patrick Moore ne boji globalne-

ga segrevanja? "Drži, v zadnjih 130-ih letih se je temperatura povečala, a zgolj zato, ker smo izšli iz zelo mrzlih stoletij. V vsakem primeru smo v obdobju med dvema ledenima dobama, tako da bo zemlja v prihodnosti šla neustavljivo proti novi ledenitvi – čez tisoč ali dva tisoč let, tega ne vemo natančno. Vsekakor ni nobenega znanstvenega dokaza, da je za to segrevanje kriv člo-

nekaj, česar – iz različnih razlogov – ne bi smelo biti, je nekaj, kar predstavlja težavo. Ker pa je ogljikov dioksid za ozračje težava, jo obravnavajo kot onesnaževalni element. Javnost to seveda razume drugače. Gre za za-

Patrick Moore

vek. Poleg tega pa, odkrito povedano, ne razumem te bojazni pred povišanjem temperature, saj je človek tropska in ne polarna vrsta. Saj vendar nismo ping-

vajajočo terminologijo, kar pa ni slučajno".

Seveda pa se v svetu ne ukvarjajo s tem, kar zares onesnažuje: "Zelena gibanja predstavljajo največjo oviro za zmanjšanje fosilnih goriv, ker se po robu postavljajo vsakršne alternative – od jedrske do geotermičnih črpalk in tistih zares obnovljivih virov, ki sta les in voda. Ta dva elementa predstavljata kar 90% obnovljivih virov. Najboljši obnovljivi viri so namreč tisti, ki jih je moč skladiščiti in so na voljo povpraševalcem. Hidroelektrarne so npr. izrednega pomena, a okoljevarstveniki ne dovoljujejo postavitve jezov. To je absurdno. Pravijo, kako uničujejo ekosistem, res pa je ravno obratno – postanejo pravi raj biotske raznovrstnosti, poleg tega, da zadoščajo človekovim potrebam. Če za primer vzamemo Jez Treh sotesk na Kitajskem: okoljevarstveniki so počenjali vse, da ga ne bi zgradili. Danes je tam lepo jezero, ki omogoča proizvodnjo tolikšne električne energije, kolikor bi jo proizvedlo 40 termoelektrarn. Poleg tega je bil prej na tem področju velik problem s poplavi, zaradi katerih je vsako leto umrlo na tisoče ljudi. Te težave sedaj ni več. Resnica je, da se na ta način naredi veliko dobrega za človeka in za naravo".

Kaj pa sonce in veter? "Teh virov ni mogoče skladiščiti, poleg tega pa sta neverjetno draga v primerjavi z drugimi energetskimi viri. Zato je tisti, ki zagovarja vetrno in sončno energijo, v resnici za uporabo fosilnih goriv".

Andrej Vončina

doma iz Vancouverja v Kanadi, kjer je s somišljeniki leta 1971 ustanovil organizacijo Greenpeace Canada in bil 9 let njen predsednik, potem pa še 7 let predsednik organizacije Greenpeace International, ko se je na začetku 80-ih let iz organizacije, ki se je borila proti jedrskim testom in oboroževalni tekmi, razvila v mednarodno ekologi-

li tako njene nacionalne organizacije kakor tudi finančna sredstva. Dogodek se je zgodil leta 1975, ko so sovjetske kitolovke lovile kite le kakih 30km stran od kalifornijske obale, nam pa je uspelo posneti trenutek, ko je tik mimo naših glav švignila harpuna, ki se je nato zarila v hrbet samice kita glavača. Slika je obkrožila svet, za Green-

Čokolada – med znanstvenimi raziskavami in stereotipi

Čokolada je droga! Jo boste še jedli?

Spet je prišla na dan ena od številnih znanstvenih raziskav o čokoladi, ki jih je bilo v zadnjih desetletjih že pravo morje. Še dobro, da nimamo samo tistih "proti", temveč tudi tiste "za", kakor velja npr. tudi za kavo in druge podobne "razvade". Pri znanstvenih raziskavah pa je vedno tudi tisti pozitivni vidik, ki se nanaša na pravkar povedano, da se jih da po večini tudi zavreči – razen, če obravnavajo moško plešavost (tu sem neposredno vpleten, pa ne zato, ker bi bil raziskovalec, ampak zato, ker sem pač plešast). Morda prav v tem tiči razlog, zakaj se sladkosnedi vsega sveta ne ozirajo kaj preveč na te raznorazne študije in statistične podatke o čokoladi ter se pridno in z zadovoljstvom še naprej sladkajo. Zadnji podatki pa ne zadevajo našega trebuha ali bokov, ki naj bi se zaradi čokolade nezadržno večali, ampak govorijo o vplivu te slaščice na možgane. Kaj se je zgodilo? V laboratorij so zaprli podgane (lahko bi jih prišli nekoliko poloviti okrog našega župnišča, da ne bi toliko skrbelo župnika, da bi katera vdrla v hišo). Niso pa jih hranili z običajno hrano, temveč z znanimi bomboni M&M's. Prišli so do izsledkov, da se nevroni tistih, ki jedo čokolado, tako sprožijo, kot bi užival kako drogo. Možgani debelih ljudi (vem – sem politično nekorekten, ker bi

moral napisati, kako imajo "prekomerno telesno težo" ali, kakor je pisalo na bratovem izvidu – "prekomerno prehranjenih") se na čokolado odzovejo, kakor da bi osebek kadil opiat, nevrotansmitterji pa sprožijo proces odvisnosti. Kaj naj rečem na to? "Stari, vsi smo zadržani!" Zato bodo najbrž vsi tisti starši, ki bodo tole prebrali, svojim otrokom prepovedali jesti čokolado, kakor jim tudi najbrž ne bodo več dovolili namazati si na kruh Nutello, saj bi to bilo, kot bi jim dovolili skaditi "špinel". Sam sem že sklenil, da v uredništvo ne bom več nosil čokolad in "čokolatinov", ker ne bi rad izpadel "diler" ... Dobro, če damo šalo na stran, se večina ljudi najbrž ne bo preveč obremenjevala s tovrstnimi študijami, saj bo tudi to raziskavo uvrstila med stereotipe o čokoladi. Stereotipov je seveda veliko, tudi takšnih, ki bi se radi izkazali za znanstvene, pa to v resnici niso.

Pa jih pogledajmo nekaj. Nekaj časa so govorili, kako čokolada pomaga hujšati in kako jo lahko celo uvrstimo v uravnovešeno dieto. To je seveda mogoče, vendar mora to biti košček čokolade, ki je še boljše, če ga pojemo po nekaj urah zelo konkretnega športnega udejstvovanja. Toda, ali ni čokolada afrodiziak? Najbrž je večji afrodiziak denar, ki ga ima tisti, ki si lahko privoščijo tovrstne igrice – namreč mazanje telesa s čokolado ali celo čokoladno kopel. Bolje je ljubljene osebi kupiti

škaflo čokoladnih bombonov, za katere velja, po besedah Forresta Gumpa, da nikdar ne veš, kaj najdeš notri. Je, s tem v povezavi, čokolada kinematografska? Povejmo iskreno, da je "Chocolat" še lepši in boljši, ker v njem igra Johnny Depp, ne zato, ker se mažejo po telesu s čokolado – kdo od vas je sploh gledal ta film? "Bela čokolada ni prava čokolada". Seveda je, lahko se zanesete. "Čokolada je dobra le, če ima visoko vsebnost kakava". To je predvsem modna muha, ko mora biti v

čokoladi vsaj 70, 80 ali 90% kakava. Takšna čokolada se seveda v ustih ne topi kaj preveč, okusne brbončice pa razdraži slabše od kisle limone. Osebo raje ostanem pri klasični mlečni čokoladi, kadar jo pač vzamem. Seveda tudi ni nobenega dokaza, da čokolada res zdravi ljubezenske rane, kakor prijateljice prepričujejo Bridget Jones. Osebo se na te raznorazne znanstvene in manj znanstvene raziskave ne oziram. Čokolada bo še naprej zvesta spremljevalka mojega ustvarjanja. Treba pa se bo seveda potruditi, da v zmernih količinah.

V Cerkví je vedno prostor za grešnika Spoštovani tajkuni!

Čeprav morda na zunaj niste več spoštovani, vas naslavljam s "spoštovani" in pri tem mislim resno, saj se zavedam, da je potrebno razlikovati med grehom in grešnikom, ker človeku ni mogoče odvzeti njegovega dostojanstva, četudi je zagrešil hude zločine. Sami najbolje veste, koliko ste delali po veljavnih zakonih, koliko morda tudi mimo njih. Koliko ste ravnali, tako kot ste ravnali, zaradi lastnega pohlepa, koliko pa zato, ker je to od vas zahteval kdo, ki je bil nad vami, vi pa ste bili le lutke v njegovih rokah? Ne mislim opravičevati vašega ravnanja, čeprav ste delali po veljavni zakonodaji, čeprav ste imeli močne prišepetovalce

osovraženi in opljuvani, je pri nas mesto tudi za vas. Koliko dobrega lahko še naredite v raznih dobrodelnih organizacijah in drugih društvih in skupnostih, če začnete za svoje zločine, čeprav so bili zakoniti, delati pokoro! Kdo bolje od vas pozna zakulisje vsega dogajanja in kdo lahko bolje od vas posvari tiste, ki nadaljujejo ali začenejo na poteh "tajkunske slave"? Vi ste tisti, ki lahko razkrinkate manipulacije, ki jih izvajajo mediji, in zlo, ki ga počenjajo razni strokovnjaki. Največ zla na svetu povzročajo nekateri strokovnjaki pod masko svoje stroke. Na zunaj prikazujejo znanje, v resnici pa nimajo modrosti. Tat oropa trgovino ali banko,

"Resnični problem je, da uničenega podjetja ni več, da so ljudje brez službe!"

strokovnjaki pa okradejo cele trgovine in banke. Zaradi izkušenj, ki jih imate z njimi, lahko postanete največji zagovorniki in borci za pravično in solidarno družbo, za spoštovanje dostojanstva vsakega človeka. Pa tudi borci za spremembo zakonodaje in učinkovitost sodstva, ki ne bosta več dopuščala zgodb, ki ste jih na svoji koži doživeli vi sami. Take "tranzicije" še kako potrebujemo! Niste še zapečateni, še je čas za nov začetek, za novo poglavje vašega življenja, ki bo prineslo blagoslov tudi vašim družinam. V Cerkví je vedno prostor tudi za "stotnika, ki je Jezusu s sulico prebodel stran", nato pa je postal

prvi vernik; za Savla, ki je preganjal kristjane, a postal prvak med apostoli. Brez teh spreobrnjenj Cerkev ne bi bila več verodostojna. Edina kategorija ljudi, ki v Cerkví nima kaj delati, so tisti, ki menijo, da so brez greha, taki, ki menijo, da ne potrebujejo odrešenja, saj so dobri, nedolžni, pobožni in popolni kristjani. Za grešnike in zločince, bodisi, da so neizobraženi in nepismeni ali pa so nadpovprečno inteligentni, bodisi, da so reveži ali pa bogataši, pa so vrata v Cerkev na stežaj odprta. Zakaj nas torej hoče Moralisti prepričati, da je Cerkev le za svetnike, ker pa v Cerkví svetnikov ni, le ta ni več potrebna? Kakšna bedarija! Resnica je povsem drugačna: Cerkev je namenjena grešnikom, ki si prizadevajo za osvoboditev!

Bogdan Vidmar

Kristijan mora prinašati svetlobo Vi ste luč sveta

Te že nešteto krat slišane besede so me danes med poslušanjem evangelija pri sveti maši na poseben način zdramile! A nismo v času, ko vse okrog nas stoka, toži in godrnja? Nezadovoljstvo ljudi, hude stiske, tragični dogodki. Pregledam medije – sama revščina, se pogovarjam s kolegi – sama malodušnost, ker v svojem najbolj produktivnem obdobju življenja nikjer ne najdemo službe. Podjetja se zapirajo, ljudstvo se zateka na Karitas. In sredi te črnine butne vame: "Vi ste luč sveta". (Mt 5,14) Nedavno sem imela priložnost poslušati dr. Jožeta Trontlja, predsednika Komisije Republike Slovenije za medicinsko etiko, ki se pri svojem delu srečuje z najbolj moralno sprevrženimi zadevami, ki se dogajajo v naši deželi, zelo dobro pa pozna tudi usmeritve v svetu.

Pričakovali smo, da bo govoril o tegobah in teminah, ki se obetajo naši civilizaciji. A njegovo izvajanje je bilo čisto drugačno. Stanje je sicer precej stvarno opisal, a slutiti ni bilo niti trohice pesimizma, zaskrbljenosti, omahovanja! Iz besed je vel mir, na obrazu pa odsevala spokojnost. Kako? Od kod? Vprašanje je verjetno le retorično, če vemo, na čem omenjeni gospod gradi svoje življenje in delovanje. Pravemu kristjanu so temine sicer znane, se jih zaveda in jih jemlje resno, a se zaradi njih ne vda malodušju. Krščanski človek je tisti, ki bi mu moral današnji čas biti kot pisan na kožo – da povsod prinaša upanje in svetlobo. Mar ni to naše osnovno poslanstvo? Ni bilo prav nam naročeno, naj po svetu širimo vse tiste blagodejne besede: blagor ubogim, blagor žalostnim, blagor lačnim in žejnim

Dr. Jožeta Trontelj

pričakuje, da bomo vsak trenutek skakali od življenjske radosti, saj nam pošilja tudi čas preizkušnje, a ta nam nikoli, res nikoli ne bi smela odvzeti upanja. Dokler pa imamo upanje, nobena tema ni zares temna. Krizni časi so torej pokazali, koliko je v nas prave vere. Glede na tarnanje, ki ga neprestano poslušam, bore malo. Svetilka, ki smo jo postavili pod mernik ali je celo ugasnila, pa se ne bo prižgala sama od sebe. Na novo moramo odkriti veličino Kristusovega vstajenja, odpuščenja in obilnih milosti, ki nam jih deli. Se zavesti, da ni teme, ki je Božja luč ne bi mogla razsvetliti. Le v tej veri bo naša luč spet svetila "vsem, ki so v hiši" (Mt 5,15).

Urška Makovec

*Vedno je ljubezen na oknu,
in brezmejno vedno raste.
In vse molči...
Sprasujem te, če je prava pot
tista večne mladosti,
ali otroštva, ki je izgubilo svojo barvo.*

*Pravzaprav je res:
življenje je lepo
in samo zamisliti si ga moramo.*

**Alda Merini
(poslovenil Jurij Paljč)**

Stik s svetom in z ljudmi Nemoč besede

Beseda je sredstvo naše komunikacije, predstavlja stik s svetom in z ljudmi, tudi stik z Bogom, čeprav je ta še veliko globlji in celovitejši. Govoriti pomeni živeti, se odpirati drugim, jih bogatiti in se bogatiti, osmišljati. Seveda je za besedo pomemben tudi molk, da more zrasti v svoji jasnosti in pomenu, se prečisti in dobi resnično moč. Kjer ni molka, tudi besede švigajo sem in tja ter marsikdaj režejo, ubijajo, lahko pa postanejo povsem neobčutene, besede brez zanimanja, zgolj besede. Najmočnejša oblika besede in govora je krik, ki je izraz bivanjske bolečine. V njem zavirira vse človeško bitje in kliče pomoč, bližino, sozvočje. Zato je tudi Kristusov krik na križu najbolj jasno razodetje Božje ljubezni do človeštva, da bi se odprli njegovi žrtvi za nas in stopili vanjo. Kriki so sestavni del življenja, nekateri nemo kričijo in zaman iščejo sočutja, bližine, odprtosti. Za seboj puščajo rane, neizrečenost in razočaranje, pa tudi novo ljubezen in upanje. Zlasti v mlajših generacijah je vse manj povezovanja človeške bolečine z Božjo bolečino in ljubeznijo, namesto tega nastopi potlačenje, nekateri veliko govorijo, iščejo ropot, ne manjka pa tudi resignacije in brezupa. V vsem tem se težko pokaže prava beseda in njen nagovor. Marsikdo se je tudi izogiba in ostaja v izolaciji svojih besed in pogledov. Obstaja tudi posebno stanje, ko beseda izgubi moč in ne more spregovoriti. Morda je bila prej zelo dejavna, pomagala, svetovala, dvigala, tolažila, razveseljevala. Potem pa je bila

zatolčena, da ji je bilo prepovedano govoriti, razkrivati resnico, izražati sebe, svoje najlepše trenutke, žalost in bolečine, upe in dvome. Ljudi je strah besede, še posebno, če je povezana z Besedo in razločuje med temo in svetlobo, med življenjem in smrtjo ter kliče k izhodu. Poleg tega zatrtja besede, da ne more in ne sme govoriti, za kar poskrbijo ljudje s svojo formalno ali neformalno močjo in kar delajo tudi mediji ter civilna družba in ideologije, smo tudi priče molku besede, ki nastopi potem, ko je beseda izgubila svojo povezovalno z življenjem. Ko je bila napolnjena s praznino ideologije, predsodki in brez povezave z življenjem, je izzvala svoje nasprotje in ljudje je ne želijo več poslušati. Ko besede tako izgubijo svojo moč, ne morejo drugače govoriti z življenjem. Šele po dolgem času pričevanja in poslušanja se lahko zopet pojavi beseda in je sprejeta v vsej njeni resničnosti. Vmes pa je potrebno veliko boja in trpljenja, zvestobe, naklonjenosti in potrpljenja. Marsikdo omaga na tej poti. Tu nam prihaja naproti učlovečena Božja Beseda. Potem ko smo jo ljudje zatolčki, je sprejela tišino smrti in

groba, da je mogla biti ponovno potegnjena v življenje in je vzpostavila nezlomljivo velikonočno komunikacijo. Življenje krščenih kristjanov dobi moč za neprestano vstopanje v ta dialog in odločanje za uresničenje Besede.

Primož Krečič